

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Molnár Emőke pártfogó ügyvéd (...) által képviselt dr. felperes neve (...) felperesnek, a dr. II.rendű alperes neve ügyvéd (...) által képviselt I.rendű alperes neve (...) I. rendű, dr. II.rendű alperes neve (...) II. rendű, B... G... (...) III. rendű és IV.rendű alperes neve (...) IV. rendű alperesek ellen személyhez fűződő jog megsértése iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2010. december 9. napján kelt 40.P.22.405/2009/35. sorszámú ítélete ellen a felperes 39. és 40. sorszám alatti fellebbezései folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, az I., III. és IV. rendű alpereseket egyetemlegesen megillető elsőfokú perköltség összegét 300 000 (Háromszázezer) forintra leszállítja és a pártfogó ügyvéd díjáról akként rendelkezik, hogy azt az állam viseli, egyebekben helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I., III. és IV. rendű alpereseknek egyetemlegesen 12 500 (Tizenkettőezer-ötszáz) forint másodfokú perköltséget.

A felperes pártfogó ügyvédjének díját, valamint a le nem rótt 900 000 (Kilencszázezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a felperes keresetét és kötelezte, hogy fizessen meg az alperesnek 625 000 forint ügyvédi munkadíjat, amelyből 125 000 forint az áfa. Megállapította, hogy a felperes által igénybevett pártfogó ügyvéd díjának viselésére a felperes köteles, és a tárgyi illetékfeljegyzési jogra tekintettel le nem rótt 900 000 forint eljárási illetéket felperes személyes költségmentességére tekintettel az állam viseli.

Indokolásában ismertette, hogy a felperes és az I. rendű alperes között az elmúlt évtizedben számos per folyt, a köztük lévő viszony elmérgesedett és a hosszasan fennállott helyzet szükségképpen a felperes anyagi helyzetének hátrányos megváltozását eredményezte.

A felperes több ízben módosított keresete szerint annak megállapítását kérte, hogy az I-IV. rendű alperesek megsértették a becsületéhez, emberi méltóságához, jóhírnevéhez és névviseléséhez, valamint szellemi alkotáshoz fűződő jogait. A jogsértés megállapításán túl az alpereseknek a további jogsértéstől eltiltását és nyilvános elégtételadásra kötelezését is kérte. Kárigényét 27 000 000 forint nem vagyoni kártérítésként tartotta fenn. Keresete jogszabályi alapjául a Ptk. 76. §-át, 77. § (1) bekezdését, 78. §-ának (1) és (2) bekezdését, 86. §-ának (2) bekezdését jelölte meg és kérte figyelembe venni a Ptk. 354. §-át, valamint az Alkotmány 54. és 83. §-ait. A keresetet úgy ismertette, hogy a felperesnek a földhivatali eljárásban és a végrehajtási eljárásban megvalósult konkrét sérelmeit a 2006. május 19-én benyújtott, valamint a 2006. június 30-ai beadványa tartalmazza.

Az alperesek a kereset elutasítását indítványozták, mind a jogalapot, mind az összecszerúséget illetően. Elsődlegesen arra hivatkoztak, hogy az általuk tett kijelentések részben valós tartalmúak voltak, részben objektíve nem voltak sérelmesek a felperesre nézve. Az a kijelentés, amely a felperes által elkövetett bűncselekménnyel volt kapcsolatos jogerős büntetőbíróági ítéleten alapult valós tartalmú tényállítás. Kifejezetten kérték, hogy a bíróság hiánypótlási lehetőség nélkül utasítsa el a keresetet.

Az elsőfokú bíróság mindenképp előtt a felperesnek a Pp. 114. §-ára alapított eljárási kifogása tárgyában döntött. A felperes azt sérelmezte, hogy a bíróság nem veszi figyelembe a bizonyítékait. Az elsőfokú bíróság ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy a bíróság az indítványozott bizonyítékok, bizonyítási indítványok sorsáról a Pp. 206. § (1) bekezdésében írt jogi kötelezettségének megfelelően az eljárást befejező határozatban dönt, következésképp a felperes által előadott panasz idő előtti, és jellegénél fogva alkalmatlan volt az eljárás szabálytalanságának kifogásolására.

Az indokolás részletesen kitért arra, hogy az eljárás során a bíróság több ízben tájékoztatta a feleket a bizonyítás irányáról, a bizonyítandó tények köréről és a bizonyítási teherről. A felperest a tárgyalás felfüggesztését megelőző szakaszban is részletesen megnyilatkoztatta a kereset valamennyi pontját illetően, majd a folytatódó eljárásban a jogkövetkezményekre figyelmeztetés mellett újból felhívta a feleket indítványaik megtételére. A felperes a végzésnek nem tett eleget, a határidő elmulasztását azzal indokolta, hogy megrendült a bizalma a korábban kirendelt pártfogó ügyvédjében.

Az új pártfogó ügyvéd számára megismételt felhívás jogvesztő határidőt tartalmazott. A felperes ezt követően 2010. október 27-én érkezett keresetmódosítása és bizonyítási indítványai iratok beszerzésére vonatkoztak, de az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy ezeknek az iratoknak a beszerzése a per tárgyára tekintettel szükségtelen. A kijelentéseket a felperes az eljárás korábbi szakaszában idézte, azok megtörténtét az alperesek sem vitatták, csak az ahhoz társított jogi jelentőséget.

Emiatt a sérelmesnek tartott kijelentések elbírálása jogkérdés volt, vagyis a bíróságnak arról kellett döntenie, hogy a kijelentések önmagukban sérelmesek-e, azaz alkalmasak-e a felperes személyhez fűződő jogai megsértésének megállapítására. Az elsőfokú bíróság a már korábban csatolt jogerős büntetőbírói ítélet alapján arra a következtetésre jutott, hogy a II. rendű alperes a valóságnak megfelelően utalt a bűncselekmény elkövetésére, vagyis sikeresen bizonyította állításának valóságát.

A felperes a BKKB és a Székesfehérvári Városi Bíróság előtt folyt perekben az alperesek fedezetelvonással vádolták a felperest. E körben sem tartotta szükségesnek az elsőfokú bíróság a teljes iratanyag beszerzését, mert az alperesek a védekezésük alátámasztására utaltak vissza a jogerős büntető ítéletben megállapított becsületsértés elkövetésére, illetve a hitel fedezetének elvonására irányuló felperesi magatartásra, s ezzel nem sértették a felperes becsületét, emberi méltóságát, illetve jóhírnevét. A kijelentések összefüggtek az adott per tárgyával, stílusuk nem volt lealázónak tekinthető.

A felperes névviseléshez való és szellemi alkotásához fűződő jogainak sérelme sem volt megállapítható. A felperes felhívásra sem jelölte meg pontosan, hogy a névjog sérelmét mire alapítja és a szellemi alkotások védelme körében sem fejtette ki sem ténybelileg, sem jogilag, hogy az alperesek milyen szellemi alkotásához fűződő jogát milyen módon és mértékben sértették.

Az elsőfokú bíróság rámutatott továbbá arra, hogy a módosított kereset és az azzal egyidejűleg benyújtott bizonyítási indítványok körében a Pp. 3. § (4) bekezdése alkalmazható. A felperes saját érdekkörében felmerülő egészségügyi és jogi képviseletének változásával összefüggő okokra hivatkozással huzamos időn keresztül elmulasztotta a perbeli kötelezettségei teljesítését, illetve ugyanazon tényállásra tekintettel ismételten a tárgyalás felfüggesztése iránti kérelmeket terjesztett elő. Keresetét folyamatosan módosítgatta, így a per tárgyává tett időről-időre olyan igényeket, amelyekkel kapcsolatos védekezésre az alperesek nem készülhettek fel, majd az igényeket ugyancsak ötletszerűen visszavonta. A négy éven keresztül folyamatban volt perben az alpereseket függő helyzetbe, folyamatos aktív pereskedésre kényszerítette.

A perköltség felől a Pp. 78. § (1) és (2) bekezdése szerint döntött, figyelembe véve a felperest megillető költségkedvezményt is, az I., III. és IV. rendű alperesek jogi képviseletével felmerült ügyvédi munkadíjat mérlegeléssel állapította meg a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a szerint.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen az ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte a Pp. 252. § (1)-(4) bekezdései szerint. Másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával az alperesek kereset szerinti marasztalására irányult. Külön sérelmezte a perköltség mértékének megállapítását, valamint azt a megállapítást is, hogy a pártfogó ügyvéd díját a felperes köteles viselni.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete nem felel meg a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény 19. §-ának, valamint az Emberi Jogi Egyezmény 6. cikkének és a Pp. 139. §-ának sem. Kifogásolta eljárási kifogásának elutasítását is.

Megismételte, hogy az I. rendű alperessel semmiféle kölcsönügylete nem volt és az I. rendű alperes semmilyen okirattal nem tudta igazolni valótlan követelésének jogalapját. Nem felel meg a valóságnak az sem, hogy a keresetét több ízben módosította, mert a per egy másik keresettől elkülönített eljárás volt és ezért terjesztett elő 2006. május 30-án egy azóta sem módosított keresetet.

Változatlanul kifogásolta, hogy az alperesek rosszhiszeműséget sulykoltak róla a bíróság előtt és ezek a kijelentések objektíve sérelmesek, emberi tisztességét sértik. Azok a kijelentések, amelyeket az alperesek 2000. április 12-e után tettek meg, nem voltak tárgyai a büntetőpernek, amely kizárólag arra vonatkozott, hogy a helyettes közjegyző előtt vagy nem előtte írta-e alá a felperes a piszkozati iratot. A 2000. április 12-e - a büntetett előélet alóli mentesítés hatályának beállta - után is történnek becsületsértések, rágalmazások, hitelrontást eredményező hamis állítások, amelyeket már nem lehet a korábbi ügygel összefüggésbe hozni.

Sérelmezte továbbá, hogy a bíróság nem ismerte az általa előterjesztett okiratokat és bizonyítékokat és kifogásolható az az ítéleti megállapítás is, hogy 2007-től ez ideig a per felfüggesztése alatt több mint négy éven keresztül folyamatban lett volna. Kifogásolta továbbá, hogy az elsőfokú bíróság az orvosszakértői bizonyítási indítványát is elutasította és nem vette figyelembe a közjegyző-helyettes ellentmondó nyilatkozatait, nem rendelte el a Fővárosi Bíróság 35.G.41.644/2004. és a PKKB 5.B.3907/1997. számú iratai beszerzésére irányuló kérelmét. Hitel-, illetve kölcsönszerződés hiányában fedezetelvonást sem követhetett el, ezért a Budapesti II. és III. kerületi Bíróság 18.P.20.958/2005/4. számú végzésében megszüntette a II. rendű alperesnek a fedezetelvonás megállapítására irányuló kereseti kérelme miatt indult eljárást.

Megismételte, hogy bár az I. rendű alperes végrehajtható okirattal nem rendelkezik, mégis elárverezték minden vagyonát egy nem létező követelésre alapítva. Vitatta, hogy az árverési vételárat, 3 000 000 forintot az alperesi számlára kellett volna utalni, mert az már 1999. óta nem volt a végrehajtónál és állította, hogy csak a kutatóhelyének a tulajdonából való kivonása 12 000 000 forint kárt idézett elő.

Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását indítványozták, annak helyes indokaira tekintettel.

A fellebbezés részben alapos.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét érdemben bírálta felül. Osztható volt az a felperesi álláspont, hogy az ítélet több vonatkozásában hiányosnak

tekinthető, illetve pontosításra szorul. Mivel azonban az iratok tartalma alapján a Fővárosi Ítéltábla a tényállást és a jogi indokolást kiegészíthetőnek találta, nem tartotta szükségesnek az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével egyetértett, azonban meg kellett változtatni az ítélet perköltségre, továbbá a pártfogó ügyvéd díjának viselésére vonatkozó rendelkezését.

Mivel az ítélet csak általánosságban jellemezte a peres felek viszonyát, s ezáltal az érdemi döntés sem érthető, a Fővárosi Ítéltábla szükségesnek tartotta a tényállásnak a jogvita előzményeivel történő kiegészítését a következők szerint.

Az MHB Rt. az 1992. és 1993. években kölcsönt nyújtott a jelen per felperesének. Mivel a felperes részéről csak részteljesítés történt, a bank a járulékokkal együtt számított 10 077 427 forint követelését 1995. október 4-én átruházta az E... Kft-re, amely 1995. november 13-án azt a jelen per I. rendű alperesére engedményezte. A felperes és a jelen per I. rendű alperese között tárgyalások kezdődtek a tartozás rendezése tárgyában, végül a felperes az 1998. március 25-én aláírt „megállapodás”, valamint egy „egyezség” elnevezésű okiratban vállalta 7 055 890 forint 1998. április 30-ig való megfizetését. A megállapodásokban foglaltak nem teljesültek, ezért az I. rendű alperes a Budapesti II. és III. kerületi Bíróság előtt 18.P.20.958/2005. szám alatt pert indított 5 000 000 forint és járulékai megfizetése iránt. A Fővárosi Bíróság 45.Pf.634.840/2008/5. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet - a per főtárgyát tekintve - helybenhagyta és a jelen per felperesének az 1998. március 25-én kelt „megállapodás” és „egyezség” megjelölésű szerződések érvénytelenségének megállapítása iránti viszontkeresetét elutasította. A Legfelsőbb Bíróság Gfv.IX.30.152/2009/9. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A jelen per felperese azóta is vitatja az 1998. március 25-ei szerződések érvényességét, egyebek mellett perújítási eljárást is kezdeményezett. Arra is hivatkozik, hogy a perbeli megállapodás feltételhez kötött volt és nem lépett hatályba. Saját aláírásának hitelességével összefüggésben büntetőfeljelentést tett - eredménytelenül - az aláírást hitelesítő dr. K... Z... közjegyző helyettes ellen, állítva, hogy nevezett meghamisította a közjegyzői tanúsítványt. A Budapesti II. és III. kerületi Bíróság 2000. április 17. napján jogerőre emelkedett 4.B.III.1620/1999/4. számú ítéletével a felperest és akkori jogi képviselőjét bűnösnek találta hamis vád büntetében.

A felperes és az I. rendű alperes egymás ellen különböző eljárásokat kezdeményeztek, a jogerős marasztaló ítélet alapján végrehajtási eljárás is indult a felperes tulajdonát képező, biztosítéku lekötött iszkasztengyörgyi ingatlanokra. Az hrsz-ú ingatlan vonatkozásában az I. rendű alperes biztosítási intézkedés (zárlat) elrendelését is kérte, és indítványozta a végrehajtási eljárásnak a felperes egyéb vagyonára való kiterjesztését is. A felperes azt is kifogásolta, hogy az eljárás végrehajtó a befolyt 3 millió forint árverési vételárat szabálytalanul fizette ki az I.

rendű alperesnek és hivatkozott arra is, hogy az árverést utóbb törvénysértés miatt érvénytelenítették, ennek ellenére jogos tulajdonának kiadása nem történt meg. Ezzel okozati összefüggésben érte a felperest nem vagyoni kár. Az alaptalan végrehajtási eljárások, kutatóhelyének elvesztése gátolta a munkavégzésben, így szellemi alkotásainak jogdíjától elesett, az egészsége és életminősége is megromlott.

A tényállás teljességéhez tartozik, hogy az alperesek közül az I. rendű alperes élt követeléssel a felperessel szemben és indított ellene végrehajtási eljárást, a II. rendű alperes az I. rendű alperes jogi képviselője volt a vázolt eljárásokban, a III. rendű alperes is az I. rendű alperest képviselte, mint igazgatói tanácsadó, míg a IV. rendű alperes az I. rendű alperes vezérigazgatója.

Az elsőfokú bíróság tévesen ismertette, hogy a felperes keresetét a 2006. május 19-én és 2006. június 30-án kelt beadványok részletezték, mert a felperesnek 2006. május 19-ei beadványa nem volt. A 34. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvből kitűnően a felperes a dr. K... G... pártfogó ügyvéd által ellenjegyzett 2010. október 26-án kelt és 27-én érkezett 33. sorszámú beadványában felsorolt 7 pontban összegezte sérelmeit, de fenntartotta 2006. június 30-án kelt és július 5-én érkezett, a felperes személyesen készített 15. sorszámú előkészítő iratának 14 pontban összefoglalt előadásait is.

Az ítélet indokolásából kimaradt a felperes konkrét sérelmeinek felsorolása, a részletes kereseti kérelmek megjelölése is, ezért ezek ismertetését is pótolni kellett. A felperes által állított jogsérelmek a következőkben foglalhatók össze.

1. Az alperesek valótlan tényként állították a hatóság előtt, hogy az I. rendű alperes tényleges hitelezője a felperesnek és követelése jogszerű. (BKKB 10.P.XI.20.632/2003. számú perben a 2004. január 23-ai periratban írta le a II. rendű alperes (15. sorszámú beadvány 1. pont).
2. A II. rendű alperes a BKKB 1.P.XI.22.216/2000. számú perében 2002. május 9-én úgy jellemezte a felperest, mint aki minden lehető intézkedést megkísérelt a követelés kielégítésének megghiúsítására (15. sorszámú beadvány 2. pont, 33. sorszámú perirat 6. pont).
3. A II. rendű alperes a BKKB előtt folyt 10.P.20.632/2003., valamint a 16.P.XI.22.216/2000. számú perben is arra hivatkozott, hogy a felperes bűncselekmény elkövetésétől sem rettent (riad) vissza (15. sorszámú beadvány 3-4. pont, a 33. sorszámú beadvány 1-2. és 6. pont).
4. A IV. rendű alperes, a földhivatalhoz intézett beadványban „inkorrekt”-nek nevezte a felperest (15. sorszámú beadvány 5. pont).
5. A III. rendű alperes hamisan vádolta a felperest fedezetelvonással a Székesfehérvári Városi Bíróság előtt (15. sorszámú beadvány 6-7-8. és 15. pont, 33. sorszámú beadvány 4-5. és 7. pont).
6. A II. rendű alperes valótlan állításokat tartalmazó beadványt intézett a Székesfehérvári Körzeti Földhivatalhoz (15. sorszámú beadvány 9. pont).

7. Az I. rendű alperes szerint a felperes hamis vád büntetnének elkövetésétől sem rettent vissza, így rágalmazta F... A... végrehajtó előtt 1999. április 1-jén és ugyanez szerepel a dr. K... T...nak írt levélben is (15. sorszámú beadvány 2-13. pont).

8. Dr. S... L... végrehajtónak azt írták, hogy a felperes megvalósítja a Btk. 330. §-ában foglalt hitelsértés bűncselekményét is (15. sorszámú beadvány 11. pont, 33. sorszámú beadvány 7. pont)

9. Az I. rendű alperes a Legfelsőbb Bíróság előtti Gf.IX.30.265/2010. számú perben 2010. június 30-án úgy fogalmazott, hogy a K... Kft. vagyonát a felperes esetenként a sajátjaként kezeli (33. sorszámú beadvány 3. pont).

A jogvita érdemével kapcsolatban a másodfokú bíróság kiemeli, hogy az előbbieken felsorolt egyes közléseket okiratok támasztják alá, azok megtörténtét az alperesek nem vitatták, ezért a Fővárosi Ítéltáblának kizárólag abban a kérdésben kellett döntenie, hogy az egyes közlések sértették-e a felperesnek a felsorolt személyhez fűződő jogait.

A másodfokú bíróság azonban előre bocsátja, hogy a személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása iránti kereset természeténél és jogkövetkezményeinél fogva nem alkalmas a más jogterületre tartozó vita eldöntésére. A bírói gyakorlat még valamely hatóság előtti eljárás kezdeményezését, így személyiségvédelmi per megindítását vagy büntetőfeljelentés megtételét sem tekinti olyannak, ami önmagában alkalmas személyiségvédelmi per megindítására (EBH2002. 624.). A személy védelmének polgári jogi eszközei a személyiség ellen irányuló, a személy társadalmi megítélését negatív módon befolyásoló közvetlen támadás ellen nyújtanak védelmet, tehát egyéb sérelmek orvoslására nem használhatók. A jelen per felperesének - lényegét tekintve - jelenleg is az a sérelme, hogy egy általa el nem ismert jogerős ítélet végrehajtása folytán kikerült a vagyonából és nem folytathatja tovább az életét úgy, ahogy azt korábban tette.

A másodfokú bíróság a döntés indokolásához elengedhetetlennek tartotta az ítéletből úgyszintén kimaradt vonatkozó jogszabályok ismertetését is, a következők szerint.

Az Alkotmány 54. § (1) bekezdése az emberi méltósághoz való jogot, míg az 59. § (1) bekezdése a személy társadalmi értékelésére vonatkozó alapjogok közül a jóhírnévhez való jogot nevesíti. A 61. § mondja ki a szabad vélemény-nyilvánításhoz való jog védelmét.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tisztelőben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 76. § alapján a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése, a lelkiismereti szabadság sérelme és a személyes szabadság jogellenes korlátozása, a testi épség, az egészség, valamint a becsület és az emberi méltóság megsértése.

A Ptk. 77. § (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van a névviseléshez. A (4) bekezdés szerint a névviselési jog sérelmét jelenti különösen, ha valaki jogtalanul más nevét használja, vagy jogtalanul máséhoz hasonló nevet használ. A

tudományos, irodalmi vagy művészi tevékenységet folytató - ha neve összetéveszthető a már korábban is hasonló tevékenységet folytató személy nevével - az érintett személy kérelmére saját nevét is csak megkülönböztető toldással vagy elhagyással használhatja e tevékenység gyakorlása során.

A Ptk. 78. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés értelmében a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

A Ptk. 86. § (1) bekezdése alapján a szellemi alkotás a törvény védelme alatt áll. A (2) bekezdés szerint a védelmet - e törvény rendelkezésein kívül - az alkotások meghatározott fajtáira, valamint egyes rokon tevékenységekre a szerzői, az iparjogvédelmi (a szabadalmi, a védjegy-, eredetmegjelölés-, származásjelzés- és mintaoltalom), valamint a hangfelvételek előállítóit védő jogszabályok határozzák meg, míg a (3) bekezdés védelem alá helyezi azokat a szellemi alkotásokat is, amelyekről a külön jogszabályok nem rendelkeznek, de amelyek társadalmilag széles körben felhasználhatók és még közkinccsé nem váltak. A (4) bekezdés első mondata kimondja, hogy a személyeket védelem illeti meg a vagyoni értékű gazdasági, műszaki és szervezési ismereteik és tapasztalataik tekintetében is.

A jogszabályi rendelkezéseken túlmenően figyelembe kellett venni a Legfelsőbb Bíróság által a sajtó-helyreigazítási eljárásokra kidolgozott, de az általános személyiségi jogi perekben is alkalmazott állásfoglalások iránymutatásait, különösen a PK.12. számú állásfoglalásnak a közlés értelmezésére vonatkozó II. és a vélemény-nyilvánítást érintő III. pontját. E szerint a sajtó-helyreigazítás - a jelen esetben: személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása - iránti igény elbírálásánál, a közlést a maga egészében kell vizsgálni. A kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni, a sajtóközlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni, és az értékelésnél tekintettel kell lenni a társadalmilag kialakult közfelfogásra is. A jogsérelmet állító személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot helyreigazításra. A vélemény-nyilvánítás, értékelés, bírálat önmagában nem lehet sajtó-helyreigazítás - személyhez fűződő jog megsértésének megállapítása - tárgya. A bírói gyakorlat szerint a szabad véleménynyilvánításhoz való jog annak érték, és valóságtartalmától függetlenül védett alkotmányos alapjog, s mint ilyen, akkor is alkotmányos védelmet élvez, ha sértő, meghökkentő vagy aggodalmat kelt.

Az emberi méltóság az egyéni tulajdonságoktól függetlenül minden embert megillet. Tilos tehát minden olyan magatartás, amely ennek sérelmével jár. A 8/1990. (IV.23.) AB határozatban kifejtettek szerint az emberi méltóság a felperes személyiség szabad kibontakoztatásához, az önazonossághoz, az önrendelkezés szabadságához és az általános cselekvési szabadsághoz való jogot jelenti.

Az elsőfokú bíróság indokolásában helytállóan emelte ki, hogy a felperes nem jelölte meg a névviseléshez és a szellemi alkotáshoz fűződő jogsértés mibenlétét,

következésképp ezek a Ptk. 77. és 86. §-ával kapcsolatos kereseti kérelmek egyáltalán nem voltak értelmezhetőek.

Nem valósultak meg az emberi méltósághoz való jog megsértésének feltételei sem, mert az adott esetben a felperes az emberi méltóságának megsértésével kapcsolatban sem hivatkozott konkrét jogsérelemre.

Ezért a Fővárosi Ítéltábla a továbbiakban a becsület, a jóhírnév megsértése körében vizsgálódott.

Az általános felfogás szerint a becsület nem más, mint a személy társadalmi megítélése. Ennek mikénti alakulásában - egyebek mellett - jelentős szerepe van a személyek egyénről alkotott véleményének. Ez szóbeli, írásbeli formában és bármilyen más értékelést hordozó magatartásban kifejezésre juthat, így az adott esetben per-(végrehajtási) iratban is megfogalmazódhat. A becsületsértés gyakran olyan bírálóban, véleménynyilvánításban ölt testet, amely nem felel meg a személy valós tulajdonságának vagy magatartásának. A véleménynyilvánítás Alkotmányban is rögzített szabadsága folytán a Ptk. sem minősíti önmagában az értékítéletet vagy a bírálót jogsértő magatartásnak, még akkor sem, ha a vélemény az érintettre nézve sérelmes. Ha azonban egy ilyen megnyilvánulás nem valós, torz vagy következtelen, vagy akár kifejezőmódjában alkalmas arra, hogy az egyén társadalmi elismertsége kedvezőtlenül megváltozzék, sérti a személy becsületét is.

A becsület sérelmével jár a valótlan, vagy a valóságot hamis színben feltüntető tények, illetve az ilyen tényen alapuló értékítélet közlése is, ami egyben a jó hírnév sérelmét is eredményezheti.

A jóhírnév sérelme - egyebek mellett - különösen akkor áll fenn, ha valaki valamilyen személyt érintő közlést tesz, amely tényállítást fejez ki, feltéve, ha az objektíve valótlan, és ezáltal alkalmas az érintett értékelésének hátrányos befolyásolására. A Ptk. 78. § alkalmazásában a szóbeli megnyilatkozásokon túl minden, a valamely gondolatnak a továbbításra alkalmas kifejezőmódot közlésnek kell tekinteni, tehát a jóhírnév megsértése értelemszerűen írásbeli formában is megvalósulhat. Hírnévrontást csak az objektív valóságnak meg nem felelő közlés valósíthatja meg. Adott esetben jogsértés megállapításához vezethet a valós tények közlése is, amikor a valóságot a tények megtévesztő csoportosítása, az egyes tényálláselemek elhallgatása útján, vagy rejtett utalásokkal, félreérthető megfogalmazással hamis színben tüntetik fel.

Ezzel szemben az értékítélet - vagyis a valós tényekből levont következtetés - általában nem vezethet a jóhírnév sérelméhez még akkor sem, ha mások nézeteivel ellentétes tartalmat hordoz. Jogellenessé akkor válik, ha a bíráló túllépi a szabad véleménynyilvánítás határait. Ezeket a határokat alapelvi szinten a Ptk. 5. § (2) bekezdésében és a Ptk. 4. § (1) bekezdésében rögzített elvárások jelölik ki. Ha az értékítélet önkényes, ellentétes a logika szabályaival, a gyakorlati tapasztalatokkal, értékelhető úgy, hogy a valóságot hamis színben tünteti fel, és ezzel alapot adhat a jogsértés kimondására.

A felperes azt helyesen érzékelte, hogy a megjelölt alperesi megnyilatkozások - kivéve az ebben az ítéletben 1. és 6. pontban részletezett sérelmek - alkalmasak voltak arra, hogy a felperes társadalmi megítélését hátrányosan befolyásolják. A jogsértések megállapításának nem feltétele, hogy a személy megítélése ténylegesen meg is változzék.

A másodfokú bíróság azonban nem osztotta azt az álláspontját, hogy mindazon alperesi közlések, amelyek az általa elkövetett hamis vád bűncselekményre utalnak (3. és 7. pontok) szempontjából annak van jelentősége, hogy a közlés idején a felperes mentesült-e a hátrányos büntetőjogi jogkövetkezmények alól. A bíróságnak azt kellett elbírálni, hogy tényállítás történt-e, és amennyiben igen, az megfelelt-e a valóságnak. Nem vitás, hogy a felperes bűnösségét a büntetőbíróság megállapította, tehát valótlan tényállítás nem történt, és a közlés formája, a használt kifejezések sem voltak eltúlzottan durva, lekicsinylő, a helyzethez nem illő megfogalmazások.

A Legfelsőbb Bíróság - bár büntetőüggyel összefüggésben, de ebben az ügyben is alkalmazhatóan - rámutatott arra is, hogy a hatóság előtt folyamatban lévő eljárásban az ügyfél által az őt megillető jogok keretei között az ügy tárgyával, az abban érintett személlyel összefüggésben az ügy tisztázása érdekében tett -, gyalázkodástól, becsmérléstől mentes tényállítás akkor sem valósít meg jogsértést, ha a becsület csorbítására egyébként objektíve alkalmas volna (BH2009.135.). A jelen esetben a 2., 5. és 8. pontokban összefoglalt felperesi sérelmekre („fedezetelvonás”, „hitelsértés”) vonatkozó közlések a székesfehérvári végrehajtási eljáráshoz kapcsolódtak. A végrehajtás megindítása, illetve a biztosítási intézkedés elrendelése iránt előterjesztett kérelem lényegéhez tartozott annak jellemzése, hogy miért tartják indokoltnak az alperesek a végrehajtásra szolgáló vagyontárgyak elidegenítésének megakadályozását, tehát az általuk alkalmazott kitételek a helyzethez adekvátak voltak.

A 4. és 9. pontbeli sérelmek azonban ténytartalom nélküli véleményként, értékítéletként voltak értékelhetők, megfogalmazásuk, formájuk nem lépte túl a vélemény-nyilvánítás alkotmányos határait.

Mindezek alapján sem a Ptk. 77. §-ában írt becsületsértés, sem a 78. §-ban részletezett hírnévsértés megtörténte nem volt megállapítható.

Bár a jogsértés hiányában a jogkövetkezmények alkalmazhatóságának lehetőségét nem kellett vizsgálni, a Fővárosi Ítéltábla itt is arra utal, hogy a felperes kárigénye valószínűsíthetően nem az alperesek periratainak tartalmával, hanem az „alapper” és a végrehajtási eljárás kimenetelével lehet kapcsolatban.

A kifejtettekre tekintettel helyesen döntött az elsőfokú bíróság, amikor a felperes keresetét nem találta alaposnak.

A másodfokú bíróság egyetértett azonban a perköltségre és a pártfogó ügyvéd díjára vonatkozó ítéleti rendelkezéseket támadó fellebbezéssel.

Az elsőfokú bíróság a rendelkező részben pontatlanul fogalmazott, amikor általában az „alperesek”-et megillető perköltségről rendelkezett. A II. rendű alperes jogi képviselőként járt el, tehát az ellen indult perben munkadíjat nem számíthat fel [Pp. 75. § (3) bekezdés], készkiadást és keresetkiesést pedig nem igazolt. A megítélt

összegezés a magas perértékhez igazodott, azonban a kereset elutasítása a jogsértés megállapítása körében történt. Ezért a perköltség leszállítása volt indokolt [32/2003. (VIII.22) IM rendelet 3. § (3) (6) bekezdés].

Tévedett továbbá az elsőfokú bíróság akkor is, amikor a pártfogó ügyvéd díjának viselését a felperesre hárította. Az elsőfokú eljárásban pervesztes felperes személyes költségmentes volt, részére a Fővárosi Igazságügyi Hivatal Jogi Segítségnyújtó Szolgálat azzal engedélyezte a pártfogó ügyvédi képviselet igénybevételét, hogy az ügyfelet terhelő díjat az állam viseli (29. sorszámú irat melléklete). Ezért a másodfokú bíróság ezt a rendelkezést is megváltoztatta és a díj viselését Magyar Államra hárította [Pp. 87. § (2) bekezdés].

A kifejtettek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint a rendelkező részben írtak szerint részben megváltoztatta.

A fellebbezési eljárásban a per fő tárgyát illetően pernyertes I., III. és IV. rendű alperesek javára másodfokú perköltséget ítélt meg a Pp. 239. § és 78. § (1)-(2) bekezdése szerint, alapul véve a kifejtett tevékenységet. A díjat a 32/2003. (VIII.22) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése szerint állapította meg azzal, hogy az összeg a 4/A. § szerinti áfát is tartalmazza.

Az elsőfokú eljárásra vonatkozó okfejtés alapján rendelkezett a pártfogó ügyvéd díjáról [Pp. 239. §, 87. § (2) bekezdés] és a le nem rótt fellebbezési illetékről [6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés] is.

, 2011. június 30.

. Lesenyey Terézia s.k.
a tanács elnöke

. Fülöp Györgyi s.k.
előadó bíró

. Pullai Ágnes s.k.
bíró

A kiadmány hitelül: